

MUISTIO

29.10.2021

Pohjois-Savon ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön verkoston kokous

Aika: 29.10.2021. klo 12-14.00

Paikka: Teams yhteyksin: Liity tietokoneella tai mobiilisovelluksella

[Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

Läsnäolijat:

- (-) Maarit Aho
 - (+) Teija Lipsanen
 - (+) Malla Kosunen
 - (-) Hanna-Kaisa Harjula
 - (-) Anne Rytönen
 - (x) Tiina Nykky
 - (-) Kirsi Karvinen
 - (+) Jaana Niiranen
 - (-) Ville Wäisänen
 - (+) Sari Kärkkäinen
 - (+) Antti Syrjäläinen
 - (x) Sari Markkanen
 - (-) Marika Lätti
 - (-) Sari Riekkinen
 - (-) Tiina Timonen
 - (x) Sari Jauhiainen
 - (x) Mika Turkka
 - (+) Mikko Kauhanen
 - (+) Anne Karhunen
 - (-) ?
 - (+) Elisa Aarnio
 - (+) Heidi Kolehmainen
 - (+) Saara Kultamaa
 - (+) Säde Rytönen
 - (+) Helena Törmi
 - (-) Tiina Puranen
 - (-) Katja Maksimainen
 - (+) Tiina Juutinen
- Yläsavon sote
 - Joroinen
 - Kaavi
 - Keitele
 - Kiuruvesi
 - Kuopio
 - Rautavaara
 - Siilinjärvi
 - Sonkajärvi
 - Suonenjoki
 - Tuusniemi
 - Varkaus
 - Ylä-Savon sote
 - Lapinlahti
 - Vieremä
 - Vesanto/Tervo
 - Pielavesi
 - Leppävirta
 - Rautalampi
 - Iisalmi
 - Ehyt ry.
 - Suomen Syöpäyhdistys ry
 - Pelituki
 - PSSHP/HYTE- tiimi
 - PSSHP/HYTE-tiimi
 - Omary /FinFami ry.
 - Itä-Suomen AVI
 - Hyvällä Mielellä, Pohjois-Savo-hanke

Vieraat:

- (+) Mirka Mikkola
- Sovatek- säätio

MUISTIO

29.10.2021

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja Helena Törmi avasi kokouksen klo 12.00. Todettiin läsnäolijat.

2. Edellisen kokouksen muistio, ks. LIITE1

Todettiin edellisen kokouksen muistio verkostolle lähetetyksi ja todettiin, ettei ole korjauksia tai lisättävää.

3. Alueellista tukea rahapeliongelman tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen, LIITE 2

Mirka Mikkola, Aluekoordinaattori/Väli-Suomi, Rahapeliongelman hoidon ja tuen kehittäminen, Sovatek -säätiö / THL esitteli alueellista tukea rahapeliongelmien tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen.

Tuotiin esille keskustelussa seuraavia asioita:

- Pelituki toimii yhteistyössä aluetuen kanssa. Pääpiirteittäin aluetuki painottaa hoitoa ja tukea sekä hoidon ja tuen rakenteisiin vaikuttamista. Pelituella on myös digipelaaminen, internet ja some teemoina. Aluetuki keskittyy rahapelaamiseen.
- Mielenkiintoista oli THL:n kyselyn tulos, jonka mukaan kehitettävää on mm siinä, että rahapeliongelmien hoidosta tulisi olla paremmin tietoa kuntien sivuilla. Ammattilaisten osaamiseen rahapelaamisen puheeksiottoon ja varhaiseen tunnistamiseen tarvitaan lisäämistä
- Rahapelaaminen puheeksi -koulutus 25.11.2021 (maksuton, kesto 3h) [Tilaa koulutus Peliklinikalta - Peliklinikka](#)
- Rahapeliriippuvuus hallintaan 1.5pv, tulossa keväällä 2022
- Rahapelaamisen hoitopolku tehty Kuopiossa, mutta sen eteenpäin vieminen toivottavasti etenee hyvinvointialueen tulemisen myötä.

4. Kuulumiset ja kysymiset

Leppävirralla kouluterveyskyselyn pohjalta on noussut huolta nuorten päihteiden käytön lisääntymisestä ja päihteiden käytön sallivuudesta. Pohdittu, mistä tämä johtuu? Yläkoulu reagoi hyvin ja teki uuden päihdekyselyn, jossa kyselyn tulokset olivat aivan erilaiset kuin viime keväänä toteutetussa kouluterveyskyselyssä. Suunnitelmassa toteuttaa nuorille 16-22 kysely, josta saataisiin kattavampaa otantaa päihteistä, pelaamisesta, elämänhallinnasta ja mikä on kunnassa heidän mielestä hyvin ja mitä kaipaisivat lisää. Kysely lähtisi eteenpäin hyvinvointikysely nimellä. Päihdevisaa suunnitteilla nuorisotyön parissa.

Tuotiin esille, että päihdeaiheinen alias tai kannabispelikortit voisivat olla hyviä nuorten keskustelun aloitukseksi (Ehyt ry)

MUISTIO

29.10.2021

5. Kouluterveyskyselyn tuloksia ja nostoja jo tulevaan, LIITE 3

Helena Törmi, HYTE- tiimistä esitteli nuorten päihde- ja mielenterveystilannetta kouluterveyskyselyn pohjalta.

Kommentoitiin, että ahdistuneisuuden ja masentuneiden nuorten määrät ovat suuret ja pohdittu mitä tähän voisi tehdä. Koulukohtaiset tulokset on tärkeä käydä läpi. On tärkeä jo 4. ja 5.lk alkaen tehdä jalkautuvaa työtä mm. nuuska teemasta.

Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelma antaa hyviä vinkkejä ja ajatuksia siihen, millaisilla toimenpiteillä voi edistää mielenhyvinvointia ja päihteettömyyttä alaikäisillä sekä vähentää päihteiden ja riippuvuuksien aiheuttamien haittojen vähentämistä työikäisten ja ikäihmisten parissa. Tähän paneudutaan myös myöhemmin tarkemmin.

Kouluterveyskyselyn päihteisiin / mielenterveys tulokset on hyvä käydä kunnan monialisessa EPT- ryhmässä läpi ja jos mahdollista voisi EPT- yhdyshenkilö olla HYTE- ryhmässä tuomassa asiantuntemustaan, kun niitä käsitellään siellä. Koulukohtaiset tulokset tulevat joulukuussa Hyvä myös muistuttaa, että asiat käydään läpi oppilaiden ja vanhempien kanssa, sekä koulun oppilashuoltotyöryhmässä. Myös päihdetilannetta hyvä nostaa jollakin tasolla esiin paikallismediassa, huomioiden sen, että pienissä kunnissa asiat eivät ”henkilöidy”.

6. EPT-viikko

Ehkäisevän päihdetyön kunnissa haastetaan ottamaan kannabis puheeksi kaikissa asiakaskohtaamisissa. Haasteen tukena tulostettava juliste sekä puheeksioton materiaalia. Voit tulostaa julisteen oman työhuoneesi seinälle, johon viitaten voit kysyä kaikilta asiakkailta heidän kannabiksen käytöstään. ”Toivomme, haasteen avulla saavamme tärkeää tietoa teidän ammattilaisten mahdollisista haasteista ottaessanne puheeksi kannabiksen sekä tietysti tietoa kuntalaisten kannabiksen käytöstä.” (Ehyt ry)

Kirje kuntiin:https://pohjoissavo-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/helena_tormi_kuh_fi/EWtHHCRWT35NogEhARPhLfMBpRGg4tI3u84FVsVtN-70Lg?e=LVP5hy

Ilmoitathan kuntasi etä- ja livetapahtumat EPT –viikon tapahtumakalenteriin: [EPT-viikon tapahtumakalenteri - EPT-verkosto](#)

7. Vuosikellon tarkistus, LIITE 4

MUISTIO

29.10.2021

Vuoden 2021 vuosikellossa kuvattu mitä kaikkea on tänä vuonna tapahtunut ja näistä osaa voisi toteuttaa tulevinakin vuosina. Kunnassa voisi tehdä myös vuosikellon ja kuvata mitä on tapahtunut ja tehty. Ehkäisevän päihdetyön toimielimelle voi esitellä esim. vuosikellon avulla tehtyjä toimia.

Vuoden 2022 vuosikelloon on koottu aiemmissa verkoston tapaamisissa esille nousseita toiminnan tarpeita. Huomioitava myös Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet.

Kommentoitiin, että olisi hyvä tuoda esille myös, mitkä ovat koronan vaikutukset olleet ehkäisevään päihdetyöhön ja asiakasmääriin. Korona on lisännyt merkittävästi ahdistuneisuutta ja lisännyt päihdeasiakkuuksia ja vaikuttanut omaan työnkuvaan. Osaa suunnitelluista toimista ja tehtävistä ei ole voitu toteuttaa koronan vuoksi. Työn jalkauttaminen on haaste. Kiire ja asiakasmäärät näkyvät kentällä mm. koronaepidemian ja rokotushässäkän vuoksi. Näitä asioita on hyvä tuoda esille myös toimintakertomuksissa.

8. PAKKA-asiat

Varkauden 23.11. tulossa päihteisiin liittyvät tapahtuma Warkaus-salissa nuorille, vanhemmille ja ammattilaisille. Paikalla kokemusasiantuntija puhumassa. Tarkoitus tuoda tietoisuutta esille ja yksi nuori tuo videon välityksellä esille päihdetaustaa, sitten vanhemman ja poliisin puheenvuoro sekä Ankkuri tiimin puheenvuoro. Lisäksi kerrotaan PAKKA-toiminnasta. Lopuksi paneelikeskustelu ja salissa olijat pääsevät osallistumaan keskusteluun. Aulassa eri toimijat esillä. Myös kokemusasiantuntijapiste paikalla. Tarjontaryhmän tarjontaa marraskuussa Joroinen-Leppävirta-Varkaus osalta.

Ylä-Savossa tarjontaryhmä kokoontuu ensi vuoden puolella. Suonenjoki-Rautavaara, Nilakka seudulla toteutetaan PAKKA- toimintamallin mukaista toimintaa, vaikka varsinainen toimintamalli ei ole vielä käytössä (tarjontaryhmä puuttuu)

Päihdetilannekysely toteutetaan Kuopiota ja Siilinjärveä lukuunottamatta nyt tulevana keväänä. Kuopio-Siilinjärvellä toteutetaan kerran valtuustokaudessa eli seuraavassa kyselyaaltoon tulee mukaan tämän valtuustokauden aikana. Katsotaan kysely seuraavassa kokouksessa.

9. Huomaatko- videokampanja 2022

Esittely Teams 10.11 klo 8-9.00. Liity tietokoneella tai mobiilisovelluksella

[Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

MUISTIO

29.10.2021

Esittely myös seuraavassa kokouksessa

Videokampanja alkaa vuodenvaihteessa. Teamsiin kannattaa tulla mukaan myös kunnan oma mahdollinen viestintähenkilö. Mukana myös KYSin viestinnän väki. Kampanjalla halutaan kiinnittää huomiota aikuisten alkoholin käyttöön (erityisesti juhlapyhien ja viikonlopun aikana, jollin käyttö useammin runsaampaa), silloin kun lapset ovat läsnä. Kohderyhmä ovat tavalliset alkoholia käyttävät aikuiset. Kampanjan videot ja kuvat julkaistaan pitkin vuotta eri juhlapyhien yhteydessä somessa ja näyttötauluilla.

10. Muut asiat:

Huomioitavaa:

- **Pohjois-Savon hyvinvointikertomus ja –suunnitelma** löytyvät verkkosivulta: <https://www.psshp.fi/web/hyte/suunta> (oikea reuna). Alla myös suorat linkit:

Pohjois-Savon laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025:
OSA1: [Hyvinvointikertomus](#), OSA 2: [Hyvinvointisuunnitelma](#)
tiivistelmä [powerpointtina](#)
- **Mieliteko- hanke:** [\(1\) Mieliteko - hyvinvointia Pohjois-Savoon | Facebook](#)
- **Mieliteko –hanke** jalkautuu vko 45 ja 47 kuntiin kuntalaisten pariin jututtamaan, mitkä asiat tuottavat ihmisille hyvää mieltä- teemalla. Mukaan voi varmasti vielä tulla itse tai joku muu toimija kunnassa. Yhteys matti.halmetvaara@kuopio.fi
- **HYTE-työn painopisteet ja vaikuttavat HYTE-menetelmät 13.12.2021 klo 12.00 - 14.00** teams yhteyksin. Esittelyssä menetelmä /30min: **Hyvän mielen taitomerkki**, osallistava budjetointi, liikuntaneuvonta ja työttömien terveystarkastukset. Tule mukaan kuuntelemaan nonstoppina sinua kiinnostavaa menetelmää. Ohjelma ja linkki: <https://bit.ly/13122021hytemenetelmat>

Koulutusta:

- **Luentosarja sote-ammattilaisille: Päihderiippuvuuden vaikutukset läheisiin**
15.11.2021, klo 14:00 – 01.12.2021, klo 16:00
Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset kohtaavat päihderiippuvaisten läheisiä vastaanotoilla ja asiakaskäynneillä. Verkkoluentosarja tarjoaa tiivistetysti tietoa

MUISTIO

29.10.2021

päihderiippuvuudesta, siihen liittyvistä ilmiöistä kuten väkivallasta sekä riippuvuuden vaikutuksista läheisiin. Luennot ovat maksuttomia

<https://www.sininauhaliitto.fi/tapahtumat/luentosarja-sote-ammattilaisille-paihderiippuvuuden-vaikutukset-laheisiin/>

- **Vantaan päihdefoorumi 25.11.** Teemana on Nuoret ja päihteet. (saa osallistua Pohjois-Savo). Ohjelma: https://pohjoissavo-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/helena_tormi_kuh_fi/EeD_JQg41XRDmH3NC4e8zAQBaEDzZR-c65xZtN97YSLGSA?e=BHduKa

- **Ilman päihteitä, katsaus riippuvuuksien maailmaan.** Tiistai 9.11. klo 12-15.45. Webinaari. Pohjois- Karjalan Kansanterveveyden keskus
https://pohjoissavo-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/helena_tormi_kuh_fi/EVizwaCbwdxIkACigSrVakUBt-s-dQgeFLMBtu7iyN5PFeg?e=SdhKuN

- **THL/AVI:t webinaarit** (jakelu kunnassa aktiivisesti kohderyhmille):

Ehkäisevä päihdetyö – vanhemmuuteen tukea ja varhaisen tunnistamisen

turvaa 23.11.2021 klo 13-15. Kannustaa huolta herättävän päihteiden käytön ja rahapelaamisen puheeksiottoon varmistamalla siihen riittävä tuki ja osaaminen.

Antaa konkreettisia vinkkejä alan ammattilaisille ja johdolle työn tueksi

ehkäisevästä päihdetyöstä varhaiskasvatuksessa sekä vanhempien ja lasten

moniammatillisesta tuesta tilanteissa, joissa vanhempien päihteiden käytöstä on huolta. <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/7644933>. Ilmoittautuminen:

<https://link.webropol.com/s/paihefoorumi2021>

- **Rahapelaaminen puheeksi -koulutuksessa 25.11.2021** (maksuton, kesto 3h) [Tilaa koulutus Peliklinikalta - Peliklinikka](#)

- **Ehyt ry**

- [Ensihuoli-koulutus yläkouluikäisten vanhemmille 10.11.2021](#)
- [Ehkäisevän päihdetyön osaja -koulutus: Päihdeasioiden puheeksiotto 10.11.2021](#)
- [Raha pelissä. Digi- ja rahapelaamisen hämärtyneet rajapinnat -seminaari 11.11.2021](#)
- [Webinaari: Eettinen foorumi: Rikollisen leima otsaan vai huumeriippuvaisten auttamista? 15.11.2021](#)
- [Päihteistä ja pelaamisesta selkokielellä – Mitä meille SELVIS? 16.11.2021](#)
- [Ehkäisevän päihdetyön osaja -koulutus: Päihteet puheeksi ikääntyvän kanssa 16.11.2021](#)
- [Ryhmäilmiö nuorten työpajoilla 16.11.2021](#)
- [Verkkoseminaari Kohtaamispaikat erilaisen yhteisöllisen tuen tarjoajina 17.11.2021](#)
- [Vauvafoorumi, Sirpaleista ehjäksi - vauvaperheet ja päihteet, 17.-18.11.2021, Lahti](#)
- [Päihteiden puheeksiotto koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä 18.11.2021](#)

MUISTIO

29.10.2021

- [Ehkäisevän päihdetyön osaaaja – alueellinen verkkokoulutus varhaiskasvatukseen: ajan ilmiöt ja puheeksiottaminen 23.11.2021](#)
- [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päivä 25.11.2021](#)
- [Rohkeutta muutokseen -verkko-seminaari, teemana päihderiippuvuuden stigma ja päihdehoito, 26.11.2021](#)
- [Puhutaan rahapelaamisesta nuorisotyössä 26.11.2021](#)
- [Päihteiden puheeksiotto kohdennetussa nuorisotyössä 29.11.2021](#)
- [Vaikuttava ehkäisevä päihdetyö koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä 30.11.2021](#)
- [E-Elokolon rahapelitietoisku: Urheilijoiden rahapelaaminen ja rahapeliongelmät 1.12.2021](#)
- [Webinaari: Riippuvuudet nyt 2021, teemana päihteiden käytön haittoja vähentävä työ, 2.12.2021](#)

[Ehkäisevän päihdetyön osaaaja -koulutus: Puhutaan rahapelaamisesta 2.12.2021](#)

Luettavaa:

- **Valomerkki- toiminta:** [Alkoholikokeilu tuo kutsun Valomerkki-keskusteluun nuorelle ja vanhemmille - Mainos - Satakunnan Kansa](#)
- **Päihdeohjelma – työkalu:** [Mieli ja työ | Päihdeohjelmatyökalu \(ttl.fi\)](#)

Seuraavat kokoukset:

- 29.11 klo 13-15.00 hybridikokouksena
- Doodlekysely ensivuoden kokouksista (onko toivetta päivästä?)

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.00.

Helena Törmi, pj

Säde Rytönen, sihteeri

Jatkoon

- Mielenterveysviikko vko 47, ept – viikko 45
- Nuuska ja urheilu (Heidi & Elisa)
- Nuuska/ nuorisotyö (Heidi)
- Vaka- kansio/ koulutus kuntiin
- Nuuska-agenttikoulutustarve
- NMEA/MTEA- koulutustarpeet
- Vuosikello 2022 (kun HVK tavoitteet ja menetelmät hyväksytyt)
- EPT- kysely /koulut 2022 / päihdekasvatuksen tukimateriaalin kokoaminen
- Yhtenäinen ohje päihteiden käyttö /koulut
- Nikotiinittomuus nuorisotyössä (Heidi Kolehmainen) alkusuosi 2022

MUISTIO

29.10.2021

- Vanhempainillat tilanne /Posote20 (Tiina Nykky) 2022
- Video- kampanja /mitä muuta tähän mukaan? 29.11
- Viestintä aikuisille päihteistä/ käytöstä /Mieliteko- yhteistyö?
- Vuosiraportti ja viestintä kuntapäättäjille
- Leppävuiran kysely nuorille aikuisille
- PAKKA: päihdekysely, älä välitä- kampanja- yhteinen